

247369

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247369

การอนุรักษ์และส่งเสริมการผลิตไม้ผลป่า สมุนไพรตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน และ
สมุนไพรที่ผ่านการวิเคราะห์ทางเภสัชวิทยา

Conservation and Production Encourage of Wild Species Fruit Crops ,
Medicinal Plants from Local People Wisdom and Pharmaceutical Analysed
Medicinal Plants.

รองศาสตราจารย์ ดร. อำนวย คำดี

หัวหน้าโครงการ

ผู้ร่วมโครงการ

นายสมยศ บุญญสมภพ

นายสุภัทร อิศรางกูร ณ อยุธยา

นายรณรงค์ อยู่เกตุ

ดร.พงษ์ศักดิ์ ยิ่งยืน

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภททุนอุดหนุนทั่วไป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มิถุนายน 2554

600252368

247369

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247369

การอนุรักษ์และส่งเสริมการผลิตไม้ผลป่า สมุนไพรตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน และ
สมุนไพรที่ผ่านการวิเคราะห์ทางเภสัชวิทยา

Conservation and Production Encourage of Wild Species Fruit Crops ,
Medicinal Plants from Local People Wisdom and Pharmaceutical Analysed
Medicinal Plants.

รองศาสตราจารย์ ดร. อำนวย คำดี

หัวหน้าโครงการ

ผู้ร่วมโครงการ

นายสมยศ บุญญสมภพ

นายสุภัทร อิศรางกูร ณ อยุธยา

นายธรรรงค์ อยู่เกตุ

ดร.พงษ์ศักดิ์ ยั่งยืน

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภททุนอุดหนุนทั่วไป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มิถุนายน 2554

การอนุรักษ์และส่งเสริมการผลิตไม้ผลป่า สมุนไพรตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน และ สมุนไพรที่ผ่านการวิเคราะห์ทางเภสัชวิทยา

บทคัดย่อ

247369

การอนุรักษ์และส่งเสริมการผลิตไม้ป่า สมุนไพร โดยการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 วิธีได้แก่ การขยายพันธุ์ โดยการเพาะเมล็ด พืชสมุนไพร 10 ชนิด พบว่า พืชส่วนใหญ่ยกเว้น ก่อหมุ มีการงอกในระดับที่น่าพึงพอใจ ในระยะเวลาอันสั้น การศึกษาการเจริญเติบโตของพืชสมุนไพร 6 ชนิด ที่เก็บมาจากเขตอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชฯ โดกุฏตากา ในแปลงทดลองในมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยศึกษาจำนวนใบที่เพิ่มขึ้น การแตกหน่อและกอ การแตกกิ่งแขนงความสูงเส้นผ่าศูนย์กลางลำต้น พบว่าพืชทุกชนิดมีการเจริญเติบโตดี และการส่งเสริมให้ประชาชนนำพืชไปปลูกในสวนหลังบ้าน จำนวน 21 ชนิด พบว่า มีการเจริญเติบโตที่ดี มีศักยภาพในการปลูกและส่งเสริมการปลูกต่อไป

Conservation and Production Encourage of Wild Species Fruit Crops ,
Medicinal Plants from Local People Wisdom and Pharmaceutical Analysed
Medicinal Plants.

Abstract

247369

The conservation and production encourage of medicinal plants project was conducted by 3 methods. The study of medicinal plant seed propagated , found that 9 of 10 showed highly seedling number in short period except *Lithocarpus polystachyus*(Wall.)Rehd . For study 6 species medicinal plant growth by increment of leaf number , plantlet , branch and stem diameter, found that all species showed high growth in Khon Kaen University experiment plot. And, the production encourage by planted 21 medicinal plants species in local people home garden , showed highly potential for promotion in the future.

กิตติกรรมประกาศ

ACKNOWLEDGEMENT

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ ฝ่ายวิจัย คณะเกษตรศาสตร์ ฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงาน
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่อนุญาติให้ดำเนินการวิจัย

ขอขอบคุณ นายบุญมาก แสงชมพู และ ประชาชนตำบลเมืองเก่าพัฒนาอำเภอกุเวียง จังหวัด
ขอนแก่น ที่ช่วยในการศึกษาค้นคว้า ให้ข้อมูล ตลอดจนให้ความสะดวกในการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพ	ง
รายงานการวิจัย	1
บทนำ	4
การตรวจเอกสาร	7
ผลการศึกษา	10
สรุปและวิจารณ์	20
เอกสารอ้างอิง	21

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1. การขยายพันธุ์พืชสมุนไพรบางชนิด โดยการเพาะเมล็ด	10
ตารางที่ 2. จำนวนใบต่อต้นของสมุนไพร 6 ชนิด	11
ตารางที่ 3. การแตกหน่อและกอของสมุนไพร 4 ชนิด	13
ตารางที่ 4. จำนวนกิ่งแขนงของสมุนไพรลูกใต้ใบ	14
ตารางที่ 5. ความสูงของสมุนไพร 6 ชนิด	15
ตารางที่ 6. ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นของสมุนไพร 6 ชนิด	16
ตารางที่ 7. พืชสมุนไพรที่นำมาปลูกในพื้นที่ของประชาชน	18

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.	จำนวนใบต่อต้นของสมุนไพร 6 ชนิด
ภาพที่ 2.	การแตกหน่อและกอของสมุนไพร 4 ชนิด
ภาพที่ 3.	ความสูงของสมุนไพร 6 ชนิด
ภาพที่ 4.	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นของสมุนไพร 6 ชนิด

รายงานการวิจัย

**การอนุรักษ์และส่งเสริมการผลิตไม้ผลป่า สมุนไพรตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน และ
สมุนไพรที่ผ่านการวิเคราะห์ทางเภสัชวิทยา**

**Conservation and Production Encourage of Wild Species Fruit Crops ,
Medicinal Plants from Local People Wisdom and Pharmaceutical Analysed
Medicinal Plants.**

ชื่อแผนงานวิจัย (ภาษาไทย) : โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(ภาษาอังกฤษ) : Plant Genetics Conservation Project under Royal Initiation of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn : Khon Kaen University

ส่วน ก. : ลักษณะโครงการวิจัย

โครงการวิจัยใหม่

ความสอดคล้องของโครงการวิจัยกับประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รหัสอ้างอิง 04-20-128

ทุนอุดหนุนการวิจัย ประเภททุนอุดหนุนทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น

แหล่งงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ปีงบประมาณ 2549

ส่วน ข. : องค์ประกอบในการจัดทำโครงการวิจัย

1. ผู้รับผิดชอบ

1.1 หัวหน้าโครงการ รองศาสตราจารย์ ดร.อำนวย คำดี
 Assoc.Prof . Amnouy Kamtuo Ph.D.
 E-mail : amnouy@kku.ac.th

สัดส่วนทำงานวิจัย ร้อยละ 40

1.2 ผู้ร่วมวิจัย

1.2.1 นายสมยศ บุญญสมภพ

สัดส่วนงานวิจัย 10 %

นักวิชาการเกษตรระดับ 6

งานบริการวิชาการและวิจัย คณะเกษตรศาสตร์
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.2.2 นายสุภัทร อิศรางกูร ณ อยุธยา

สัดส่วนงานวิจัย 10 %

พนักงานมหาวิทยาลัยตำแหน่งอาจารย์

ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.2.3 นายรณรงค์ อยู่เกตุ

สัดส่วนงานวิจัย 10 %

อาจารย์ระดับ 7

ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.2.4 นายพงษ์ศักดิ์ ยั่งยืน

สัดส่วนงานวิจัย 10%

นักวิชาการเกษตรระดับ 6

ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.3 หน่วยงาน

1.3.1 หน่วยงานหลัก ภาควิชาพืชศาสตร์และทรัพยากรเกษตร คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.3.2 หน่วยงานรอง งานบริการวิชาการและวิจัย คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. ประเภทของการวิจัย การวิจัยประยุกต์ (Applied Research)

3. สาขาวิชาการและกลุ่มวิชาที่ทำการวิจัย เกษตรศาสตร์และชีววิทยา

4. คำสำคัญ (keyword) ของโครงการวิจัย สมุนไพร ไม้ผลป่า การอนุรักษ์พันธุกรรมพืช